

«КИМЭП Университеті» БАҚ

Қаржылық есептілік

2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға,
ХҚЕС сәйкес дайындалған

Алматы 2020

МАЗМҰНЫ**Тәуелсіз аудиторлар есебі****Қаржылық есептілік**

Толық жиынтық табыс бойынша есеп	1
Қаржылық жағдай бойынша есеп	2
Ақша қаражатының қозғалысы бойынша есеп	3
Жеке капиталдағы өзгерістер бойынша есеп	4

Қаржылық есептілікке ескертпелер мен есеп саясатының негізгі ережелері

1. Жалпы ақпарат	5
2. Қаржылық есептілігін дайындау негіздері	5
3. Салыстырмалы деректер	7
4. Табыс	8
5. Сатудың өзіндік құны	8
6. Сату бойынша шығындар	9
7. Жалпы әкімшілік шығындар	9
8. Өзге операциялық табыс, нетто	9
9. Құнсыздандудан болған залал	10
10. Қаржылық кірістер	10
11. Табыс салығы	10
12. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	11
13. Берілген аванстар мен өзге активтер	11
14. Өзге қаржылық активтер	12
15. Сауда және өзге дебиторлық берешек	12
16. Босалқылар	13
17. Банк депозиттері	13
18. Ақша қаражаты	13
19. Капитал	14
20. Алынған аванстар	14
21. Төленетін өзге салықтар	14
22. Сауда және өзге кредиторлық берешек	15
23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты	15
24. Шартты және әлеуетті міндеттемелер	18
25. Байланысты тараптармен жасалған операциялар	19
26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері	20
27. Есептік күннен кейінгі оқиғалар	24

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБИ

«КИМЭП Университеті» БАҚ меншік иелеріне

Пікір

Біз «КИМЭП Университеті» БАҚ (ары қарай – «Компания») осы құжатқа біріктірілген 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайы бойынша есептен, толық жиынтық табыс бойынша есептен, ақша қаражатының қозғалысы бойынша есептен, аталған күнге аяқталған жылдағы жеке капиталдағы өзгерістер бойынша есептен, сондай-ақ, қаржылық есептіліктің ескертпелері мен есеп саясатының қысқаша сипаттауынан тұратын қаржылық есептілікке аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, табысталған қаржылық есептілік 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы Компанияның қаржылық жағдайын, сондай-ақ, шаруашылық қызметінің нәтижелерін және аталған күнге аяқталған жылдағы ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық Қаржылық Есептілік Стандарттар (ары қарай - «ХҚЕС») талаптарына сәйкес барлық елеулі аспектілері бойынша шынайы қамтып көрсетеді.

Пікір білдіруге негіз

Біз Халықаралық Аудит Стандарттарына (ары қарай – «ХАС») сәйкес аудит жүргіздік. Біздің жауапкершілігіміз осы стандарттарға сәйкес есебіміздің «Қаржылық есептілік бойынша аудит жүргізудегі аудитордың жауапкершілігі» тарауында баяндалған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлердің әдеп Кодексіне (ары қарай – «БХӘСК Кодексі») және Қазақстан Республикасындағы қаржылық есептілік бойынша біздің аудитке қойылатын әдептік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және осы аталған талаптарға және БХӘСК Кодексіне сәйкес басқа да әдептік міндеттемелерді орындадық. Біз пікіріміздің негізі бола алатын жұмыс барысында алынған аудиторлық дәлелдердің толық және дұрыс екендігіне кәміл сенімдіміз.

Басқа ақпараттар

Компанияның 2018 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға Қаржылық есептілігін тексерген басқа аудитор, ол 2019 жылдың 20 наурызында модификацияланбаған пікір білдірді.

2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға қаржылық есептілік аудитын өткізу барысында біз қаржылық есептіліктегі 3 ескертпеде көрсетілген 2018 жылдың салыстырмалы деректерінің қайта сыныптауын тексердік. Біздің пікірімізше, бұл қайта сыныптау орынды және лайықты түрде жасалған. Біз Компанияның 2018 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға қаржылық есептіліктегі қайта сыныптауды тексеруден басқа, аудит, шолу немесе басқа да кез-келген рәсімдерді өткізбедік, соған сәйкес 2018 жылдың қаржылық есептілігіне байланысты пікір білдірмейміз.

Қаржылық есептілігіне қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Компания Басшылығы ХҚЕС сәйкес осы қаржылық есептілікті дайындау және шынайы табыстау, сондай-ақ, Компанияның пікірінше ықылассыз әрекеттер немесе қателерден болатын елеулі бұрмалауы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажетті ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз етуіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Басшылық Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау үшін, үздіксіз қызметке қатысты мәліметтерді тиісті жағдайларда жария ету үшін және Басшылық Компанияны жоюды, қызметін тоқтатуды көздеу жағдайларын немесе қызметті жою мен тоқтатудан басқа баламаның жоқтығының болмағандығын есепке алмағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде есептілікті дайындау үшін жауапты болып табылады.

Компания Басшылығы қаржылық есептілікті дайындау процесін бақылау үшін жауапты болып табылады.



Қаржылық есептілігіне қатысты аудитордың жауапкершілігі


Біздің аудитіміздің мақсаты қаржылық есептілікте ықылассыз әрекеттер немесе қателер нәтижесінде пайда болатын жалпылай маңызды бұрмалаулардың жоқ екендігі туралы толықтай сенімділікке ие болу және пікірімізді білдіретін тәуелсіз аудиторлар есебін шығару. Жеткілікті сенімділік сенімділіктің жоғарғы деңгейі болып табылады, алайда, ХАС сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалауларды, егер бар болса, әрқашан анықтай алатындығына кепілдік бере алмайды. Бұрмалаулар ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан орын алуы мүмкін, және, егер басқалардан бөлек немесе бірге қаржылық есептілікті пайдаланушылардың осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне ықпал ете алса, олар маңызды деп қаралады.

Біздің аудитте ХАС сәйкес кәсіби пайымдаманы қолданамыз және аудитті жоспарлау мен жүргізу барысында кәсіби күмәншілдік қағидасын басшылыққа аламыз. Сонымен қатар:


- Ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан болған қаржылық есептіліктің маңызды бұрмалау қауіптерін анықтаймыз және бағалаймыз, осы тәуекелдерді табу үшін аудиторлық тәсілдерді жасаймыз және қолданамыз, және өз пікірімізді білдіру үшін толық және тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қауіпі қателер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қауіпінен жоғарырақ, өйткені ықылассыз әрекеттерге келісім, алдау, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап беру немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттері жатады.
- Аудит процесінде қолдану үшін қалыптасқан жағдайда пайдалана алатын аудиторлық тәсілдерді жасау мақсатында, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, ішкі бақылау жүйесін зерттейміз.
- Қолданыстағы есеп саясатының дұрыстығын және бухгалтерлік бағалардың негізділігін, басшылық дайындаған ақпараттың тиісті түрде ашылуын зерттейміз.
- Басшылықтың қызмет үздіксіздігі қағидасын қолдану заңдылығы туралы және Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетіне күмән келтіруі мүмкін жағдайдарларға байланысты елеулі белгісіздікті анықтайтын аудиторлық дәлелдер негізінде қорытынды жасаймыз. Елеулі белгісіздіктің бар екендігіне көз жеткізген жағдайларда біз аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікке жасалатын ескертпелерге назар аударуымыз қажет немесе тиісті деңгейде ақпаратты ашпау жағдайында пікірімізді өзгертуіміз қажет. Біздің тұжырымымыз есебіміздің дайындалу күніне алынған аудиторлық дәлелдерге негізделеді. Алайда, келешектегі оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыра алу қабілетіне әсер етуі мүмкін.
- Қаржылық есептіліктің жалпы құрамын, құрылымын және мазмұнын, сонымен қатар, ақпараттың ашылуын, осыған негізделген операциялар мен оқиғалардың дұрыстығын қамтамасыз етілуін бағалаймыз.

Біз Компанияны басқаратын тұлғаларға жоспарланған аудит көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ, аудит барысында көзге түскен маңызды аудиторлық ескертулер, ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабар береміз.

Бекітемін


Василий Никитин
Аудитор, біліктілік куәлігі
№ 0000507, 2001 жылдың 08 ақпаны
Басқарушы серіктес
«Moore Stephens Kazakhstan» ЖШС
6 сәуір 2020 жыл




Айдар Аитов
Аудит бойынша серіктес



Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігімен 2018 жылдың 23 қарашасында берілген аудиторлық қызметпен айналысу құқығын беретін № 18021214 мемлекеттік лицензия

«КИМЭП Университеті» БАҚ
Толық жиынтық табыс бойынша есеп
2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға

мың теңге	Ескертпе	2019	2018
Табыс	4	4,637,254	4,660,027
Сатудың өзіндік құны	5	(3,107,113)	(2,915,213)
Жалпы табыс		1,530,141	1,744,814
Сату бойынша шығындар	6	(162,475)	(175,931)
Жалпы әкімшілік шығындар	7	(1,386,590)	(1,337,913)
Өзге операциялық табыс, нетто	8	84,088	62,603
Құнсызданудан болған залал	9	(38,591)	(352)
Операциялық табыс		26,573	293,221
Қаржылық кірістер	10	229,028	489,844
Бағам айырмадан (шығын) кіріс		(33,303)	11,742
Салық салуға дейінгі табыс		222,298	794,807
Табыс салығы бойынша шығындар	11	–	–
Кезең бойынша таза табыс		222,298	794,807
Кезең бойынша басқа жиынтық табыс		–	–
Кезең бойынша толық жиынтық табыс		222,298	794,807



Осы қаржылық есептілікті Компанияның басшылығы 6 сәуір 2020 жылы бекітті және оның атынан қол қойған:

Тимоти Люис Барнетт
 Бірінші проректор
 «КИМЭП Университеті» БАҚ

Ардақ Киябаева
 Бас бухгалтер
 «КИМЭП Университеті» БАҚ

«КИМЭП Университеті» БАҚ
Қаржылық жағдай бойынша есеп
2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға

мың теңге

АКТИВТЕР

Айналымнан тыс активтер

	Ескертпе	2019	2018
Бейматериалды активтер		6,483	5,121
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	12	3,402,007	3,239,983
Берілген аванстар және өзге активтер	13	710,860	–
Өзге қаржылық активтер	14	11,303	13,553
Сауда және өзге дебиторлық берешек	15	14,850	13,985
		4,145,503	3,272,642

Ағымдағы активтер

Босалқылар	16	111,423	128,331
Берілген аванстар және өзге активтер	13	87,835	162,997
Өзге қаржылық активтер	14	3,419	3,419
Сауда және өзге дебиторлық берешек	15	31,052	24,413
Банк депозиттері	17	5,463,727	5,850,607
Ақша қаражаты	18	128,962	220,489
		5,826,418	6,390,256

АКТИВТЕРДІҢ БАРЛЫҒЫ

КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Капитал

Акционерлік капитал	19	537,146	537,146
Бөлінбеген табыс		7,405,334	7,183,036
		7,942,480	7,720,182

Ұзақ мерзімді міндеттемелер

Алынған аванстар	20	97,985	99,205
		97,985	99,205

Ағымдағы міндеттемелер

Пайдаланылмаған демалыс бойынша резерв		381,357	345,179
Алынған аванстар	20	1,318,012	1,277,913
Төленетін өзге салықтар	21	81,670	79,649
Сауда және өзге кредиторлық берешек	22	150,417	140,770
		1,931,456	1,843,511

МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІҢ БАРЛЫҒЫ

КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІҢ БАРЛЫҒЫ

		2,029,441	1,942,716
		9,971,921	9,662,898

«КИМЭП Университеті» БАҚ
Ақша қаражатының қозғалысы бойынша есеп
2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға

мың теңге	Ескертпе	2019	2018
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Салық салуға дейінгі табыс		222,298	794,807
Түзетулер:			
Қаржылық кірістер	10	(229,028)	(489,844)
Тозу және амортизация	5,6,7	285,421	234,326
Құнсыздандудан болған залал	9	38,591	352
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың берілуіне байланысты (пайда) шығын		(8,339)	1,394
Бағамдық айырмадан қолданылмаған залал		62,013	–
Айналымдағы капиталдың өзгеруіне дейінгі операциялық қызмет бойынша ақша қаражаттарының қозғалысы		370,956	541,035
Сауда және өзге дебиторлық берешектің (өсуі) азаюы		(15,804)	261,741
Босалқылар қорларының азаюы (өсуі)		15,752	(28,214)
Берілген аванстар және өзге ағымдағы активтердің азаюы (өсуі)		75,162	(2,455)
Алынған аванстардың өсуі		38,879	51,644
Пайдаланылмаған демалыс бойынша резервтің өсуі		36,178	36,491
Төленетін өзге салықтардың өсуі		2,021	12,608
Сауда және өзге кредиторлық берешектің өсуі		9,647	10,855
Операциялық қызмет бойынша ақша қаражатының табыс салығын төлеу алдындағы түсімі		532,791	883,705
Табыс салығы төленген		–	–
Операциялық қызмет бойынша ақша қаражаттарының түсімі		532,791	883,705
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды сатып алу		(1,156,957)	(918,013)
Бейматериалды активтерді сатып алу		(3,126)	(450)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды сатудан келген түсімдер		8,755	–
Өзге қаржылық активтер өтеу	14	3,419	4,578
Депозиттерді салу		(15,014,304)	(12,995,000)
Депозиттерден келген түсім		15,474,243	12,571,227
Алынған пайыздар		96,886	482,452
Инвестициялық қызмет бойынша ақша қаражаттарының таза пайдаланылуы		(591,084)	(855,206)
Ақша қаражаттарының таза (азаюы) өсуі		(58,293)	28,499
Айырбас бағамы өзгерісінің ақша қаражатына әсері		(33,234)	–
Жыл басындағы ақша қаражаты		220,489	191,990
Жыл соңындағы ақша қаражаты	18	128,962	220,489

«КИМЭП Университеті» БАҚ
Жеке капиталдағы өзгерістер бойынша есеп
2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға

мың теңге

2018 жылдың 1 қаңтарына

Кезең бойынша таза табыс

2018 жылдың 31 желтоқсанына

Кезең бойынша таза табыс

2019 жылдың 31 желтоқсанына

	Акционерлік капитал	Бөлінбеген табыс	Барлығы
2018 жылдың 1 қаңтарына	537,146	6,388,229	6,925,375
Кезең бойынша таза табыс	–	794,807	794,807
2018 жылдың 31 желтоқсанына	537,146	7,183,036	7,720,182
Кезең бойынша таза табыс	–	222,298	222,298
2019 жылдың 31 желтоқсанына	537,146	7,405,334	7,942,480

1. Жалпы ақпарат

(а) Мекеме және қызмет

«КИМЭП Университеті» БАҚ (ары қарай – «Компания») – Қазақстан Республикасында тіркелген, 1992 жылы құрылған бейкоммерциялық акционерлік қоғамы, Компанияның соңғы тіркелу күні 2019 жылдың 1 шілдесі.

Компанияны бірігіп бақылау жүргізетін акционерлер: ҚР Үкіметі атынан ҚР Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті 40% үлесімен және жеке тұлға Чан Йан Бэнг 60% үлесімен.

Компанияның негізгі кеңсесі келесі мекен-жай бойынша тіркелген және орналасқан: Қазақстан Республикасы, 050010, Алматы қ., Абай даң., 4 үй.

Компания өзінің қызметін жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі және қосымша білім беру саласында Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген тәртіпте жүзеге асырады. Жоғары оқу орны ретіндегі Компания КИМЭП Университеті Каталогының және ішкі тәртіп ережелерін көздейтін басқа құжаттары негізінде әрекет етеді.

2019 жылдың 31 желтоқсанында Компанияда 442 адам жұмыс атқарған (2018: 476 адам).

(б) Қазақстанда шаруашылық қызмет атқару шаттары

Компанияның қызметі негізінде Қазақстанда шоғырланған. Демек, Компания Қазақстанда бизнес жүргізуге тән экономикалық, саяси және әлеуметтік тәуекелдер тәрізді елдік тәуекелге бейім. Аталған тәуекелдерге үкіметтің саясатынан, экономикалық жағдайлардан, салық пен реттеуге қатысты енгізулер немесе өзгерістерден, валюталық бағамның ауытқуынан және келісім-шарттық құқықтарды орындауды қамтамасыз етуден туындайтын мәселелер жатады.

Осында қоса тіркелген қаржылық есептілік Қазақстандағы Компаның қызметіне және қаржылық жағдайына экономикалық шарттардың әсер етуін басшылықтың зерттеуін қамтып көрсетеді. Келешектегі экономикалық шарттар басшылық зерттеуінен өзгеше болуы мүмкін.

2. Қаржылық есептілігін дайындау негіздері

(а) ХҚЕС сәйкестік жайлы мәлімдеме

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары (ары қарай – «ХҚЕС») жөніндегі Кеңес шығарған халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ары қарай – «ХХҚЕС») және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын түсіндіру жөніндегі Комитеттің (ары қарай – «ХҚЕСТК») түсіндірмелеріне сәйкес дайындалған.

(ә) Үздіксіздік қағидасы

Осы қаржылық есептілік Компания өз қызметін үздіксіздің негізінде жүргізе беру жорамалы бойынша дайындалған.

2019 жылдың 31 желтоқсанына Компанияның бөлінбеген табысы 7,405,334 мың теңгені құрады, 2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталатын жылдың табысы – 222,298 мың теңгені, ал операциялық қызметтен түскен ақша қаражат 532,791 мың теңгені құрады.

Басшылықтың пікірінше, Компанияның тұрақты табыстылығы, операциялық қызметтен түскен оң ақша ағымы және жеткілікті айналым капиталы ақша қаражатына болжалды қажеттілігіне жеткілікті кепілдік бере алады. Талдау нәтижесінде басшылық Компанияның келешекте операциялық қызметті жалғастыру үшін оның жеткілікті ресурстары бар екендігін негізді түрде болжай ала алады. Сондықтан, қаржылық есептілікті дайындау кезінде үздіксіз қызмет қағидасын қолдануды жалғастырады.

(б) Өлшеу негіздері

Осы қаржылық есептілік тарихи құн арқылы есеп қағидасына сәйкес дайындалған.

(в) Қолданыстағы валюта мен ұсыну валютасы

Қазақстанның ұлттық валютасы – қазақстандық теңге (ары қарай – «теңге»), ол Компанияның қолданыстағы валютасы, сонымен қатар осы қаржылық есептілікті ұсыну валютасы болып табылады. Теңгемен берілген барлық қаржылық ақпарат мыңға (ары қарай – «мың теңге») дейін ықшамдалған.

2. Қаржылық есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

(г) Жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді қабылдау

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде Компания 2019 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енген келесі стандарттар мен түзетулерді қолданды:

- ХҚЕС 16 «Жалдау»;
- ХҚЕСТК 23 «Пайдаға салынатын салықты есептеуге қатысты белгісіздік»;
- ХҚЕС 9 түзетулер «Теріс компенсациялы алдын-ала төлеу ерекшеліктері»;
- ХБЕС 19 түзетулер «Бағдарламаларға өзгеріс енгізу, бағдарламаны қысқарту немесе бағдарлама бойынша міндеттемелерді өтеу»;
- ХҚЕС жылдық жаңартулары, 2015-2017 жылдар.

Жоғарыда аталған стандарттар мен түзетулер салыстырмалы деректерге әсер етпеді және ағымдағы және келесі кезеңдерге айтарлықтай әсер тигізбейтіндігі болжанған.

(ғ) Әлі қолданысқа қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Осы қаржылық есептілікті даярлау кезінде Компания жаңадан жарияланған, бірақ күшіне енбеген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді алдын-ала қолданбады. Бұл стандарттар мен түсіндірмелер ағымдағы және келесі кезеңдерге және келешектегі операцияларға айтарлықтай әсер тигізбейтіндігі болжанған.

(д) Есептік бағалау мен жорамалды қолдану

Осы ХҚЕС сәйкес жасалған қаржылық есептілікті дайындау барысында Компания басшылығы активтер мен міндеттемелерді қамтып көрсету және шартты активтер мен міндеттемелер жайлы ақпаратты ашып көрсету мәселелеріне байланысы бар кәсіби пікірді, жорамалды және есептік бағалауды пайдаланған. Нақты нәтижелер осы бағалаудан өзгеше болуы ықтимал.

Жорамалдар мен оның негізінде жасалған есептік бағалаулар әрдайым оларды өзгерту қажеттілігін тексеру үшін талдауға түседі. Есептік бағалаудағы өзгерістер осы бағалау қайта қаралған уақыттағы есеп кезеңінде және осы өзгерістер әсер ететін барлық келесі кезеңдерде танылады.

Төмендегі ескертпелерде, атап айтқанда, белгісіздік бағалауын қажет ететін негізгі салалар, есеп саясаты ережелерін қолдану барысында туындаған және қаржылық есептілікте қамтып көрсетілген сомаларға едәуір ықпал тигізген аса маңызды пікірлер жайлы ақпарат берілген.

- Ескертпе 11 – Табыс салығы. Басшылық салық органдарының тексеруі ықтимал және мезгілдік айырманы шығару уақыты бойынша салық міндеттемелерінің толықтығына бағалау жүргізген.
- Ескертпе 12 – Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар. Бағалау активтердің пайдалы қызмет мерзімін анықтау барысында жүргізілген.
- Ескертпе 13 – Берілген аванстар мен басқа ағымдағы активтер. Басшылық бағалауды күмәнді борыш бойынша жүргізген.
- Ескертпе 14 – Өзге қаржылық активтер. Басшылық бағалауды өзге қаржылық активтердің әділ құнын нарықтық пайыздар мен болжалды өтем мерзімдері бойынша жүргізген.
- Ескертпе 15 – Сауда және өзге дебиторлық берешек. Басшылық бағалауды күтілетін кредиттік шығындар бойынша жүргізген.
- Ескертпе 16 – Тауар-материалдық босалқы қорлар. Өтіміз тауар-материалдық босалқы қорлардың резерві бойынша бағалау жүргізілген.
- Ескертпе 23 – Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты. Әділ құнды талдау келешектегі ақша ағындарын және дисконттық мөлшерлемені бағалауға негізделген.
- Ескертпе 24 – Шартты және әлеуетті міндеттемелер. Осы ашып көрсету басшылықтан міндеттемелерді бағалау және келешекте ақшалай қаражатының жылыстау ықтималдығын анықтауды талап етеді.

3. Салыстырмалы деректер

Жыл ішінде қаржылық есептілікті табыстау форматы өзгерген кезде салыстырмалы деректер жаңа табыстау форматына сәйкес өзгертіледі. Сондықтан, 2018 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға толық жиынтық табыс бойынша есепте Компания сатудың өзіндік құны құрамынан жарнамалық шығыстарды сату бойынша шығындарға, бағам айырмадан болған кірістерді бөлек реклассификациялаған.

мың теңге	2018, реклассифика цияға дейін	реклассифика ция	2018, реклассифика циядан кейін
Сатудың өзіндік құны	(2,924,450)	9,237	(2,915,213)
Сату бойынша шығындар	(166,694)	(9,237)	(175,931)
Өзге операциялық табыс, нетто	74,345	(11,742)	62,603
Курстық айырмадан шығын	–	11,742	11,742
	(3,016,799)	–	(3,016,799)

Компания 2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға қаржылық жағдай бойынша есепке сәйкестендіру үшін 2018 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға қаржылық жағдай бойынша есепте жатақхана мен кітапхана үшін кепілдік депозиттерін, есептелген міндеттемелерді және қысқа мерзімді резервтерді сауда және өзге дебиторлық берешек құрамына, алынған аванстарды бөлек реклассификациялап, ағымдағы салық міндеттемелер мен басқа міндетті және ерікті төлемдер бойынша міндеттемелерді келесідей біріктірді:

мың теңге	2018, реклассифика цияға дейін	реклассифика ция	2018, реклассифика циядан кейін
Ағымдағы активтер			
Өзге дебиторлық берешек	148,813	(148,813)	–
Ағымдағы салық активтері	14,184	(14,184)	–
Берілген аванстар және өзге активтер	–	162,997	162,997
	162,997	–	162,997
Ағымдағы міндеттемелер			
Сауда және өзге кредиторлық берешек	1,297,705	(1,156,935)	140,770
Қысқа мерзімді резервтер	63,166	(63,166)	–
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	402,991	(57,812)	345,179
Ағымдағы салық міндеттемелері	60,526	(60,526)	–
Басқа міндетті және ерікті төлемдер бойынша міндеттемелер	19,123	(19,123)	–
Алынған аванстар	–	1,277,913	1,277,913
Төленетін өзге салықтар	–	79,649	79,649
	1,843,511	–	1,843,511

3. Салыстырмалы деректер, жалғасы

2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға ақша қаражатының қозғалысы бойынша есептегі реклассификацияланған тарамдар келесі кестеде көрсетілген:

мың теңге	2018, реклассифика цияға дейін	2018, реклассифика ция	2018, реклассифика циядан кейін
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Құнсызданудан шығындар	–	352	352
Күмәнді қарыздар бойынша резервті есептеу	351	(351)	–
Босалқылар бойынша резервті есептеу	1	(1)	–
Ұзақ мерзімді өзге қаржылық активтердің азаюы	4,578	(4,578)	–
Берілген аванстар және өзге активтердің өсуі	–	(2,455)	(2,455)
Ағымдағы салық активтердің өсуі	(5,834)	5,834	–
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешектің азаюы	3,379	(3,379)	–
Алынған аванстардың өсуі	–	51,644	51,644
Сауда және өзге кредиторлық берешектің өсуі	54,875	(44,020)	10,855
Ұзақ мерзімді міндеттемелердің азаюы	(8,086)	8,086	–
Есептелген міндеттемелердің өсуі	15,710	(15,710)	–
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Өзге қаржылық активтер өтеу	–	4,578	4,578
	64,974	–	64,974

4. Табыс

мың теңге	2019	2018
Оқудан түскен табыс	5,236,759	5,108,818
Шәкіртақы және білім гранттары	(881,622)	(699,445)
Жатақхана	181,288	172,619
Қосымша курстар	94,340	72,939
Кітапхана	6,489	5,096
	4,637,254	4,660,027

Компанияның табысы уақыт кезеңі бойынша танылады.

5. Сатудың өзіндік құны

мың теңге	2019	2018
Еңбекақы мен байланысты салықтар	2,644,290	2,505,173
Тозу және амортизация	179,797	125,170
Коммуналдық шығыстар	100,325	102,971
Тауарлар мен материалдар	69,020	63,538
Конференция ұйымдастыру	44,795	24,668
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	34,273	50,121
Іссапар шығыстары	17,859	26,074
Байланыс қызметтері	13,272	13,236
Басқа шығыстар	3,482	4,262
	3,107,113	2,915,213

6. Сату бойынша шығындар

мың теңге	2019	2018
Еңбекақы мен байланысты салықтар	92,898	110,332
Жарнамалық шығыстар	25,491	15,888
Іссапар шығыстары	19,175	12,919
Әлеуметтік шараларды ұйымдастыру	18,280	28,294
Тауарлар мен материалдар	3,609	2,659
Студенттерді іріктеу	1,720	4,911
Тозу және амортизация	206	149
Басқа шығыстар	1,096	779
	162,475	175,931

7. Жалпы әкімшілік шығындар

мың теңге	2019	2018
Еңбекақы мен байланысты салықтар	1,024,824	932,914
Тозу және амортизация	105,418	109,007
Өзге салықтар	77,360	110,315
Тауарлар мен материалдар	35,737	31,186
Консалтинг қызметтері	32,842	12,810
Аккредиттеу шығыстары	32,710	74,020
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	29,355	34,095
Іссапар шығыстары	26,363	18,125
Банк алымдары	3,763	2,669
Сақтандыру	3,524	3,117
Басқа шығыстар	14,694	9,655
	1,386,590	1,337,913

8. Өзге операциялық табыс, нетто

мың теңге	2019	2018
Өзге операциялық табыс		
Операциялық жалға беруден кіріс	53,386	54,534
Алынған гранттар	51,875	61,500
Студенттерден түсетін өзге түсімдер	37,448	36,543
Активтерді сатудан келген түсімдер	8,339	–
Басқа кірістер	5,830	27,360
	156,878	179,937
Өзге операциялық шығыстар		
Мақсатты бағдарлама шығыстары	54,018	97,085
Активтерді сатудағы шығындар	–	152
Басқа шығыстар	18,772	20,097
	72,790	117,334
Өзге операциялық табыс, нетто	84,088	62,603

9. Құнсызданудан болған залал

мың теңге	2019	2018
Банк депозиттері бойынша резервтер	29,135	–
Сауда және өзге дебиторлық берешек бойынша резервтер	8,300	1,174
Берілген аванстар және өзге ағымдағы активтер бойынша резервтер түзетімі	–	(823)
Босалқылар бойынша резервтер	1,156	1
	38,591	352

10. Қаржылық кірістер

мың теңге	2019	2018
Сыйақылар бойынша кірістер	227,859	491,003
Қосымша электр қуаты туралы келісім-шарт бойынша дисконттың амортизациясы	1,169	(1,159)
	229,028	489,844

11. Табыс салығы

Компания әлеуметтік салада жұмыс істейтін ұйымдарға тиесілі. Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес егер Компанияның негізгі (білімдік) қызметінен түсетін кірісі сонымен қатар, тегін алынған мүлік, депозит бойынша сыйақы және бағам айырмадан кірістің бағам айырмадан шығынынан артуы, жалпы табыстың 90% құраса Компания табыс салығының сомасын 100% азайтуына құқығы бар.

Салық заңнамасы бекіткен мөлшерлеме бойынша салық салуға дейінгі бухгалтерлік кіріске қолданылатын табыс салығын және табыс салығының тиімді мөлшерлемесі бойынша табыс салығының шығындарын салыстыру төменде көрсетілген:

мың теңге	2019	2018
Салық салуға дейінгі табыс	222,298	794,807
Табыс салығының мөлшерлемесі	20.0%	20.0%
Қолданылатын мөлшерлеме бойынша есептелген табыс салығы	44,460	158,961
Салық заңнамасына сәйкес салық сомасының азаюы	(44,460)	(158,961)
Табыс салығы бойынша шығындар	–	–
Табыс салығының тиімді мөлшерлемесі	0.0%	0.0%

12. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

мың теңге	Жер, ғимараттар және құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құрал- жабдықтары	Өзге	Аяқталмаған құрылыс	Барлығы
Құны						
2018 жылдың 1 қаңтарына	2,616,634	1,029,543	37,342	356,590	317,554	4,357,663
Кіруі	25,958	437,732	35,604	52,358	365,850	917,502
Ішкі қозғалыс	623,084	26,858	–	–	(649,942)	–
Шығуы	–	(16,252)	–	(230)	(105)	(16,587)
2018 жылдың 31 желтоқсанына	3,265,676	1,477,881	72,946	408,718	33,357	5,258,578
Кіруі	–	133,165	18,321	45,195	255,480	452,161
Ішкі қозғалыс	–	2,043	–	101	(2,144)	–
Шығуы	–	(36,361)	(17,265)	(205)	(6,003)	(59,834)
2019 жылдың 31 желтоқсанына	3,265,676	1,576,728	74,002	453,809	280,690	5,650,905
Тозу және құнсыздану						
2018 жылдың 1 қаңтарына	711,257	747,809	28,873	313,509	–	1,801,448
Есептелген тозу	113,761	95,300	5,586	18,204	–	232,851
Шығуы	–	(15,479)	–	(225)	–	(15,704)
2018 жылдың 31 желтоқсанына	825,018	827,630	34,459	331,488	–	2,018,595
Есептелген тозу	119,285	131,826	8,775	23,771	–	283,657
Шығуы	–	(36,093)	(17,068)	(193)	–	(53,354)
2019 жылдың 31 желтоқсанына	944,303	923,363	26,166	355,066	–	2,248,898
Баланстық құны						
2018 жылдың 31 желтоқсанына	2,440,658	650,251	38,487	77,230	33,357	3,239,983
2019 жылдың 31 желтоқсанына	2,321,373	653,365	47,836	98,743	280,690	3,402,007

Толықтай өзінше амортизацияланған активтер

2019 жылдың 31 желтоқсанына қолданыстағы толықтай өзінше амортизацияланған активтердің құны 899,184 мың теңгені (2018: 910,688 мың теңге) құрады.

13. Берілген аванстар мен өзге активтер

мың теңге	2019	2018
Тауарлар мен қызметтерді сатып алуға берілген аванстар	731,801	93,315
Болашақ кезеңдердегі шығыстар	49,647	49,546
Өзге салықтар бойынша алдын-ала төлем	15,085	14,184
Өзге	2,271	6,061
Берілген аванстардың құнсыздануы бойынша резервтер	798,804 (109)	163,106 (109)
	798,695	162,997
Ұзақ мерзімді	710,860	–
Ағымдағы	87,835	162,997
	798,695	162,997

13. Берілген аванстар мен өзге активтер, жалғасы

Берілген күмәнді аванстар бойынша резервтің өзгеруі төмендегідей:

мың теңге	2019	2018
1 қаңтарға	109	932
Есептеу	–	1,463
Қалпына келтіру	–	(2,286)
31 желтоқсанға	109	109

14. Өзге қаржылық активтер

мың теңге	2019	2018
1 қаңтарға	16,972	21,550
Өтеу	(3,419)	(3,419)
Дисконт амортизациясы	1,169	(1,159)
31 желтоқсанға	14,722	16,972
Ұзақ мерзімді	11,303	13,553
Ағымдағы	3,419	3,419
	14,722	16,972

Өзге қаржылық активтер қосымша электр қуаты туралы келісім-шарт бойынша берешетен тұрады. ҚР Табиғи монополияларды реттеу агенттігі Төрағасының 2007 жылғы 21 ақпандағы «Қайтарымды негізде ортақ пайдаланылатын энергия энергия тасымалдау желілерін кеңейту және қайта жаңартуға энергия беруші ұйымның шығындарын өтеу ережесін бекіту туралы» бұйрығына сәйкес, «Алматы Жарық компаниясы» АҚ мен Компания арасында қосымша қуаттарды қосу 2007 жылғы 10 қазандағы 68,370 мың теңге шарт жасалды. Бұл сома 285 мың теңге бойынша ай сайынғы тең бөліктермен 01.01.2010 жылдан бастап 01.01.2030 жылға дейін өтелуі тиіс. Компания активті амортизацияланған құн бойынша қарызды мойындады.

15. Сауда және өзге дебиторлық берешек

мың теңге	2019	2018
Студенттердің оқу бойынша берешегі	67,969	62,695
Қызметкерлердің оқу бойынша берешегі	15,094	14,038
Студенттердің жатақхана бойынша берешегі	2,772	2,930
Өзге дебиторлық берешек	18,687	9,055
	104,522	88,718
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(58,620)	(50,320)
	45,902	38,398
Ұзақ мерзімді	14,850	13,985
Ағымдағы	31,052	24,413
	45,902	38,398

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің өзгеруі төмендегідей:

мың теңге	2019	2018
1 қаңтарға	50,320	49,146
Есептеу	12,445	10,321
Қалпына келтіру	(4,145)	(9,147)
31 желтоқсанға	58,620	50,320

16. Босалқылар

мың теңге	2019	2018
Шикізат пен материалдар	123,912	140,462
Тауарлар	4,283	3,485
	128,195	143,947
Өтімсіз босалқылар бойынша резерв	(16,772)	(15,616)
	111,423	128,331

Өтімсіз босалқылар бойынша резервтің өзгеруі төмендегідей:

мың теңге	2019	2018
1 қаңтарға	15,616	15,615
Есептеу	1,156	1
31 желтоқсанға	16,772	15,616

17. Банк депозиттері

мың теңге	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	Валюта	2019	2018
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Ақпан 2020	4.50%	Теңге	1,037,816	–
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Қыркүйек 2020	0.25% - 0.35%	АҚШ доллары	3,155,190	–
«Банк ЦентрКредит» АҚ	Ақпан 2020	7.5% - 8.75%	Теңге	104,111	461,827
«Банк ЦентрКредит» АҚ	Ақпан 2020	1.50%	АҚШ доллары	9,610	–
«First Heartland Jysan Bank» АҚ	Мамыр 2020	7.50%	Теңге	1,177,918	5,343,099
Алынатын сыйақы				8,217	45,681
				5,492,862	5,850,607
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв				(29,135)	–
				5,463,727	5,850,607

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің өзгеруі төмендегідей:

мың теңге	2019	2018
1 қаңтарға	–	–
Есептеу	29,135	–
31 желтоқсанға	29,135	–

18. Ақша қаражаты

мың теңге	2019	2018
Ағымдағы банк шотындағы ақша	125,929	218,242
Банк картасы шотындағы ақша	1,231	1,215
Кассадағы бар ақша	1,802	1,032
	128,962	220,489

19. Капитал

(а) Акционерлік капитал

	2019			2018		
	үлес, %	акция саны, тал	мың теңге	үлес, %	акция саны, тал	мың теңге
ҚР Үкіметі атынан ҚР Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті	40	234,012	214,869	40	234,012	214,869
Чан Йан Бэнг	60	350,988	322,277	60	350,988	322,277
	100	585,000	537,146	100	585,000	537,146

2019 мен 2018 жылдың 31 желтоқсанына:

- номиналды құны бойынша қарапайым акциялар саны 1,000 теңгеден 500,750 талды құрады;
- номиналды құны бойынша қарапайым акциялар саны 432 теңгеден 84,250 талды құрады.

2019 жылдың 3 желтоқсанның Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысы бойынша акционерлік капиталдың 40% үлесін құрайтын мемлекеттік акциялар пакетін «Бэнг білім қоры» атты Қоғамдық қорына атаулы сату туралы шешім қабылданды (әрі қарай «Стратегиялық инвестор»). Соған байланысты стратегиялық инвесторға Компанияның қызметіне қатысты белгілі міндеттемелер жүктелді.

(ә) Дивидендтер

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес бейкоммерциялық ұйымдарға дивидендтер бөлуге құқығы жоқ.

20. Алынған аванстар

	2019	2018
мың теңге		
Оқытуға алынған аванстар	1,319,251	1,334,849
Кітапханаға алынған аванстар	38,327	27,738
Курстарға алынған аванстар	35,414	12,520
Жатақханаға алынған аванстар	20,415	2,011
Өзге	2,590	–
	1,415,997	1,377,118
Ұзақ мерзімді	97,985	99,205
Ағымдағы	1,318,012	1,277,913
	1,415,997	1,377,118

21. Төленетін өзге салықтар

	2019	2018
мың теңге		
Жеке табыс салығы	28,053	28,406
Өлеуметтік салық	23,406	24,014
Зейнетақы аударымдары	18,013	15,330
Налог на добавленную стоимость	6,414	6,709
Өлеуметтік сақтандыру	2,401	2,444
Қолданылмайды	1,307	1,349
Өзге салықтар	2,076	1,397
	81,670	79,649

22. Сауда және өзге кредиторлық берешек

мың теңге	2019	2018
Жатақхана мен кітапхана үшін кепілдік депозиттері	59,336	57,790
Сауда кредиторлық берешегі	25,652	19,655
Өзге кредиторлық берешек	428	159
Кредиторлық берешек құрамындағы қаржы құралдары	85,416	77,604
Демеушілер көмегі мен басқа мақсатты қорлар	65,001	63,166
	150,417	140,770

23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты

(а) Шолу

Қаржы құралдарын пайдалану Компанияны тәуекелдің мынадай түрлеріне әкеледі:

- несиелік тәуекел;
- өтімділік тәуекелі;
- нарықтық тәуекел;

Компания басшылығы тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыру және осы жүйенің жұмысын қадағалау үшін толығымен жауап береді.

Компанияның тәуекелдерді басқару саясаты Компанияға әсері тиетін тәуекелдерді анықтауға және талдауға, қолайлы тәуекелдік шектерін және тиісті бақылау тетіктерін белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдерді бақылауға және белгілі бір шектеулерді сақтауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жүйелері нарық жағдайында және Компанияның операциялары өзгеруіне байланысты өзгерістердің қажеттігін анықтау үшін үнемі қайта қаралады. Компания барлық қызметкерлері өздерінің рөлі мен жауапкершілігін түсінетін тәртіпті және тиімді басқару жүйесін құру үшін оқыту мен басқарудың стандарттары мен рәсімдерін белгілейді.

Компания басшылығы Компанияның тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдеріне сәйкестігін бақылап отырады және Компанияға әсер ететін тәуекелдерге қатысы бар тәуекелдерді басқару жүйесінің сәйкес келетіндігін талдайды.

(ә) Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары мен әділ құны

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары

Компанияның қаржы активтері мен міндеттемелерінің санат бойынша теңгерімдік құны:

мың теңге	Ескертпе	2019	2018
Амортизацияланған құнымен бағаланатын қаржылық активтер			
Өзге қаржылық активтер	14	14,722	16,972
Сауда және өзге дебиторлық берешек	15	45,902	38,398
Банк депозиттері	17	5,463,727	5,850,607
Ақша қаражаты	18	128,962	220,489
		5,653,313	6,126,466
Амортизацияланған құнымен бағаланатын қаржылық міндеттемелер			
Пайдаланылмаған демалыс бойынша резерв		(381,357)	(345,179)
Сауда және өзге кредиторлық берешек	22	(85,416)	(77,604)
		(466,773)	(422,783)

Әділ құн

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны олардың теңгерімдік құнына тең.

23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(б) Несиелік тәуекел

Несие тәуекелі – бұл қаржы құралы бойынша сатып алушы немесе контрагенттің келісім-шарттық міндеттемелерін орындауымен болатын Компанияда қаржы шығынының туындау тәуекелі. Бұл тәуекел негізінен Компанияның сауда және басқа да дебиторлық берешекке және ақшалай қаражатқа байланысты

Қаржы активтерінің теңгерімдік құны несиелік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы белгісі бола алады. 31 желтоқсандағы несиелік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы белгісі төмендегідей:

мың теңге	2019	2018
Өзге қаржылық активтер	14,722	16,972
Сауда және өзге дебиторлық берешек	45,902	38,398
Банк депозиттері	5,463,727	5,850,607
Ақша қаражаты (кассадағы ақшадан басқа)	127,160	219,457
	5,651,511	6,125,434

Өзге қаржылық активтер

Өзге қаржылық активтер қосымша электр қуаты туралы келісім-шарт бойынша берілген қарыздарымен сипатталады. Компания осы несиелер бойынша жалпы несиелік тәуекел Компанияның бөлінген қорларынан аспауы үшін талдау жүргізеді.

Компанияның несиелік тәуекелге бейімділігі тек Қазақстандағы дебиторларға қатысты.

Компания қарыз беру кезінен бастап оның құнсыздануына қатысты резерв құрайды. Берілген қарыздар бойынша мерзімі өткен қарыз жоқ.

Сауда және өзге дебиторлық берешек

Компанияның несиелік тәуекелге бейімділігі негізінен әрбір сатып алушының жеке сипаттамаларына байланысты болады. Бұл сауда дебиторлық берешек бөліп төлеу шарты бойынша жұмыс істейтін сатып алушыларға жатады. Компания күмәнді қарыздарды азайту үшін дебиторлық берешекті тұрақты түрде бақылайды.

Компанияның несиелік тәуекелге бейімділігі толықтай Қазақстандағы сатып алушыларға қатысты.

Компания дебиторлық берешектің құнсыздануына қатысты резервті болжалды несиелік шығындардың көлемін есептік бағалау негізінде құрады. 31 желтоқсанға мерзімі бойынша дебиторлық берешек:

мың теңге	Болжалды		
	Барлығы	залал пайызы	Құнсыздану
2019			
Мерзімі өтпеген	14,850	0%	–
90 күнге дейін мерзімі өткен	7,266	0%	–
91-180 күн дейін мерзімі өткен	1,028	0%	–
180-270 күн дейін мерзімі өткен	11,627	100%	11,627
270 күннен астам мерзімі өткен	69,751	67%	46,993
	104,522	56%	58,620
2018			
Мерзімі өтпеген	13,985	0%	–
90 күнге дейін мерзімі өткен	7,727	0%	–
91-180 күн дейін мерзімі өткен	764	0%	–
180-270 күн дейін мерзімі өткен	6,096	0%	–
270 күннен астам мерзімі өткен	60,146	84%	50,320
	88,718	57%	50,320

23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Ақша қаражаты

Ақша қаражатына қатысты несиелік тәуекел және банктік депозиттер Компанияның саясатына сәйкес Компания басшылығымен қадағаланады және бақыланады. Бос ақша қаражаты несиелік рейтингісі Standard & Poor's «В-» - «ВВ+» кемінде деңгейінен төмен емес қазақстандық банктерде белгіленген көлемде салынады. Бұл саясат банктер өздерінің шарттық міндеттемелерін орындамаған кезде несиелік тәуекелдің шоғырлануын азайтуға және ықтимал қаржы шығындарын барынша азайтуға бағытталған.

мың теңге	2019	2018
Рейтингтері «ВВ+»-тан «ВВ-»-қа дейін	4,227,115	37,725
Рейтингтері «В+»-тан «В-»-қа дейін	1,363,772	6,032,339
	5,590,887	6,070,064

2019 жылдың 31 желтоқсанына Компания қазақстандық банктерде орналастырылған несиелік рейтингі Standard & Poor's «В-» сомасы 29,135 мың теңге (2018: нөл) көлемінде күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв құрды.

(в) Өтімділік тәуекелі

Компания өтімділік тәуекелін болжанған ақшалай қаражат ағындарын қадағалау арқылы басқарады және активтерді бөліп-бөліп сатып алу арқылы одан әрі қаржыландыру және икемділік арасындағы теңгерімді сақтайды.

Қаржы міндеттемелерін өтеу мерзімдері

Төмендегі кестеде есептік күн мен келісімдік өтеу күні кезеңдеріне негізделген өтеу мерзімі бар тиісті топтардағы жиынтық негізде өтелетін Компанияның қаржылық міндеттемелерінің талдауы көрсетілген:

мың теңге	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	Барлығы
2019			
Пайдаланылмаған демалыс бойынша резерв	–	381,357	381,357
Сауда және өзге кредиторлық берешек	25,652	59,764	85,416
	25,652	441,121	466,773
2018			
Пайдаланылмаған демалыс бойынша резерв	–	345,179	345,179
Сауда және өзге кредиторлық берешек	19,655	57,949	77,604
	19,655	403,128	422,783

(г) Баға тәуекелі

ХҚЕС 7 сәйкес 2019 жылдың 31 желтоқсанында тауарларға (қызметтерге) бағаның әсері қаржы активтері мен міндеттемелерінің теңгерімі негізінде айқындалды. Бұл сезгіштік тауардың (қызметтің) бағасының кез келген уақыт аралығындағы өзгеруіне байланысты күтілетін кіріс пен шығындар туралы есептің көрсеткіштеріне әсер етпейді. Сонымен қатар, бұл талдау барлық басқа айнымалылардың өзгеріссіз қалатынын болжайды. Жылдың соңында тауардың (қызметтердің) бағасының 10% -ға ұлғаюы (азаяуы) салық салынғаннан кейінгі табысқа әсер етпейтін еді (2018: нөл).

(ф) Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі

Компанияда өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы құралдары жоқ және ол пайыздық мөлшерлеме тәуекеліне бейімді емес.

(д) Валюта тәуекелі

Компания функционалды валютадан өзгеше валютадағы операцияларды жүргізген кезде валюталық тәуекелге бейімді.

23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Шартты (номиналды) шамаларды ескере отырып, Компанияның валюталық тәуекелге бейімділігі төмендегідей болды:

мың теңге	Теңге	АҚШ доллары	Евро	Фунт стерлинг	Барлығы
2019					
Өзге қаржылық активтер	14,722	–	–	–	14,722
Сауда және өзге дебиторлық берешек	45,902	–	–	–	45,902
Банк депозиттері	2,298,215	3,165,512	–	–	5,463,727
Ақша қаражаты	85,203	36,802	6,655	302	128,962
Пайдаланылмаған демалыс бойынша резерв	(381,357)	–	–	–	(381,357)
Сауда және өзге кредиторлық берешек	(85,268)	(127)	(21)	–	(85,416)
	1,977,417	3,202,187	6,634	302	5,186,540
2018					
Өзге қаржылық активтер	16,972	–	–	–	16,972
Сауда және өзге дебиторлық берешек	38,398	–	–	–	38,398
Банк депозиттері	5,850,607	–	–	–	5,850,607
Ақша қаражаты	99,922	114,409	6,088	70	220,489
Пайдаланылмаған демалыс бойынша резерв	(345,179)	–	–	–	(345,179)
Сауда және өзге кредиторлық берешек	(76,670)	(31)	(903)	–	(77,604)
	5,584,050	114,378	5,185	70	5,703,683

Теңгемен анықталған қаржы құралдары валюталық тәуекелге бейімді емес және қорытынды сомаларды салыстыруға жатқызылған.

Сезгіштікті талдау

31 желтоқсанға теңге бағамының келесі валюталарға әлсізденуі салық салудан соң табыстың төменде келтірілген сомаларға ұлғаюына (азаяюына) әкелуі мүмкін еді. Бұл талдау барлық басқа айнымалылардың өзгеріссіз қалатынын болжайды.

мың теңге	2019	2018
АҚШ доллары	512,350	18,300
Евро	1,061	830
Фунт стерлинг	48	11

31 желтоқсанға теңге бағамының жоғарыда аталған валюталарға қатысты 20% күшеюі, барлық өзге айнымалылар өзгермейтін жағдайда, шамалас, бірақ қарама-қайшы әсерге ие болуы мүмкін еді.

(е) Капиталды басқару

Капиталды басқарудағы Компанияның негізгі мақсаттары үздіксіз негізде Компанияның шаруашылық қызметін сақтау және қолдауды қамтамасыз ету, сондай-ақ, капиталдың оңтайлы құрылымын сақтау арқылы жеке меншік иелері мен басқа мүдделі тараптардың сенімділігін арттырады.

Компания капиталды басқарудағы қаржы тұтқасы коэффициентін 40% шегінде сақтау арқылы жүзеге асырады.

24. Шартты және әлеуетті міндеттемелер

(а) Қазақстандағы салық салудағы шартты міндеттемелер

Салық заңнамасын түсіндірудегі белгісіздік

Компания өзінің салық міндеттемелеріне байланысты белгісіздікке бейім. Қазақстандағы салық заңнамасы мен салық практикасы үздіксіз жетілдіріліп отырады және сондықтан ретроспективті түрде қолданылуы мүмкін өзгерістер мен түрлі түсіндірулерге бейім.

Компания басшылығының заңнаманы Компанияның мәмілелері мен қызметін түсіндіруі салық органдарын түсіндірмелерімен сәйкес келмеуі мүмкін. Нәтижесінде, мәмілелер мен операциялар тиісті салық органдары тарапынан наразылық тудыруы мүмкін, бұл өз кезегінде Компанияның қаржылық жағдайына және оның қызметінің

24. Шартты және әлеуетті міндеттемелер, жалғасы

нәтижелеріне елеулі теріс әсер етуі ықтималы Компаниядан қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдарды өндіріп алуға әкелуі мүмкін.

Қосымша салық салу кезеңі

Қазақстандағы салық органдары тиісті салық кезеңінің аяқталуынан кейінгі бес жыл ішінде қосымша салықтарды өндіріп алуға құқылы. Салық заңнамасында көзделген жағдайларда бұл мерзім үш жылға ұзартылуы мүмкін.

Ықтимал қосымша салық міндеттемелері

Басшылық Компанияның Қазақстанда қолданыстағы салық заңнамасының талаптарына, сондай-ақ оның қызметіне әсер ететін шарттардың салықтық шарттарына сәйкес келетінін және сондықтан да қосымша салық міндеттемелері туындамайтындығына сенеді. Соған қарамастан, жоғарыда айтылған себептер бойынша, тиісті салық органдарының келісімшарттық ережелер мен салық заңнамасының талаптарын басқаша түсіндіру қаупі сақталады.

Нәтижесінде қосымша салық міндеттемелері туындауы мүмкін. Алайда, жоғарыда сипатталған кез-келген белгісіздік салдарынан ықтимал қосымша салық міндеттемелерін есептеу кезінде, басшылық салықтық міндеттемелердің қаржылық әсерін, сондай-ақ Компанияның төлеуге міндетті айыппұлдар мен өсімпұлдарды бағалауы орынсыз.

(ә) Сақтандыру

Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығы даму сатысында, ал басқа елдерде кеңінен таралған көптеген сақтандыру түрлері Қазақстанда әлі де қол жетімді емес. Қолданыстағы сақтандыру елеулі шығындар болған жағдайда толық өтемді қамтамасыз етпейді.

(б) Соттық қуынымдар

Әдеттегі қызмет барысында Компанияға қарсы соттық қуынымдар орын алуы мүмкін. Басшылық осындай әрекеттер мен талаптардан туындайтын түпкілікті жауапкершілік, егер болса, Компанияның қаржылық жағдайына және нәтижелеріне әсер ететін жағымсыз салдарға әкеп соқтырмайды деп санайды. 2019 жылдың 31 желтоқсанына Компания қандай да бір елеулі сот ісін жүргізуінде қатысқан жоқ.

(в) Капитал шығындары бойынша міндеттемелер

Компанияда жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар сатып алуға қатысты капитал шығындар бойынша міндеттемелер бар. Капитал шығындар бойынша міндеттемелердің жалпы сомасы 2019 жылдың 31 желтоқсанына 1,687,708 мың теңгені құрады, оның ішінде 843,854 мың теңге мердігерге 2019 жылы аударылды. Жоспарланған келісім-шарттың аяқталу күні 1 шілде 2020 жыл.

25. Байланысты тараптармен жасалған операциялар

(а) Басшылық сыйақысы

Негізгі басшылар алған сыйақылар әкімшілік шығыстардың бір бөлігі ретінде жалақы шығындарына кіреді (7 ескертпені қараңыз) және 360,165 мың теңгені құрайды (2018: 338,459 мың теңге).

(ә) Байланысты тараптармен жасалған операциялар

мың теңге	Акциянерлер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Барлығы
2019			
Гранттар мен шәкіртақылар	2,514	–	2,514
Демеушілер көмегі	12,202	–	12,202
Байланысты тараптардан сатып алу	–	1,915	1,915
Берілген аванстар	–	77	77
Алынған аванстар	(30,561)	(253)	(30,814)
2018			
Гранттар мен шәкіртақылар	5,028	–	5,028
Байланысты тараптардан сатып алу	–	134,912	134,912
Берілген аванстар	–	77	77
Алынған аванстар	–	(337)	(337)

25. Шартты және әлеуетті міндеттемелер, жалғасы

(б) Байланысты тараптармен жасалған операциялардың шарттары

Байланысты тараптармен жасалатын операциялардың бағасының жасалуы операция сипатына қарай тұрақты негізде анықталады.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Компания келесі негізгі есеп саясатын дәйекті түрде қолданды.

(а) Шетел валютасындағы операциялар

Шетел валютасындағы операциялар Компанияның функционалдық валютасына осы операцияларды жүргізу күніндегі айырбастау бағамы бойынша аударылады. Есептік күндегі шетел валютасында көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелер есептік күнде әрекет еткен айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес активтер мен міндеттемелер әділ құн анықталған күні, ал операция жасалған күнгі тарихи құн бойынша бағаланған бағам бойынша функционалдық валютаға ауыстырылады. Операция жасалған күнгі бағам бойынша қайта есептеу, сондай-ақ есептік күндегі бағам бойынша ақша активтері мен міндеттемелерді қайта есептеу кезіндегі айырбастау бағамдары кіріс пен шығыс туралы есепте көрсетіледі.

Қаржылық есептілікті дайындау барысында келесі валюта бағамдары қолданылды:

	2019		2018	
	Жыл соңы	Орташа	Жыл соңы	Орташа
АҚШ доллары	381.18	382.75	384.20	344.71
Евро	426.85	428.51	439.37	406.66
Фунт стерлинг	499.99	488.46	488.13	459.49

(ә) Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

Мойындау және есеп жүргізу

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар нысандары жинақталған тозу мен құнсызданудан болған шығындарды шегеруден кейінгі сатып алу құны бойынша көрсетіледі.

Құн құрамына активті сатып алуға тікелей байланысты шығындар кіреді. Шаруашылық тәсілмен жасалған немесе салынған активтердің құнына материалдар мен тікелей жұмыс күшінің құны, активті қолдану мақсатында жұмыс жағдайына келтіруге тікелей байланысты кез-келген басқа шығындар, сонымен қатар, заттарғы демонтаж және жоюға, қолданыстағы алаңды қалпына келтіруге және қарыздар қатысты шығындар мен қарыздар бойынша капиталданған шығындар жатады. Тиісті жабдықтың функционалды ажырамас бөлігі болып табылатын сатып алынатын бағдарламалық жасақтама осы жабдықтың құнына капиталдандырылады.

Егер жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың құрамы әртүрлі пайдалы қызмет мерзімінен тұратын жекелеген құрамдас бөліктерден тұрса, олардың әрқайсысы негізгі құралдардың жекелеген нысаны (маңызды құрамдас бөлігі) ретінде есепке алынады.

Негізгі жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың нысанының шығып қалуы кезіндегі табыс немесе шығынның кез-келген сомасы оның теңгерімдік құнымен шығып қалудағы түсімді салыстыру арқылы анықталады және таза табыстың немесе шығын құрамында «басқа кірістер» немесе «басқа шығындар» жолында нетто-негіз ретінде танылады.

Кейінгі шығындар

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың бір бөлшегін (елеулі құрамдас бөлігін) ауыстыруға байланысты шығындар, егер Компанияда осы бөлікке байланысты болашақта экономикалық пайдаға ие болу ықтималдылығы жоғары болса және оның құнын сенімді түрде анықтай алса, осы нысанның теңгерімдік құнын ұлғайтады. Ауыстырылған бөлшектің теңгерімдік құны шығынға жазылады. Негізгі құрал-жабдықтарды ағымдағы жөндеуге және күтіп ұстауға жұмсалатын шығындар пайда болған уақытта кіріс пен шығыстарда көрсетіледі.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Тозу

Тозу активтің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде оның қалдық құнына дейінгі біркелкі тәсіл арқылы есептеледі. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі:

- ғимараттар мен құрылыстар 25-50 жыл;
- машиналар мен жабдықтар 4-11 жыл;
- көліктер 5-8 жыл;
- өзге 4-17 жыл;

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі мен қалдық құны әрбір есептік күнге қайта қаралады.

(б) Бейматериалды активтер

Бейматериалды активтер – бұл, негізінен, Компанияның шектеулі мерзімі бар бағдарламалық жасақтамасы, және жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі (сатып алу құны және оны мақсатты пайдалану үшін активті дайындауға тікелей байланысты кез-келген шығындарды қамтитын) құн бойынша есептелінеді.

Амортизация

Бейматериалды активтердің пайдалы қызмет мерзімі 2 жылдан 10 жылға дейін. Амортизация барлық пайдалы қызмет мерзімі ішінде біркелкі тәсіл бойынша есептеледі.

(в) Құнсыздану

Құнсызданудың бар болуын тексеру үшін ұзақ мерзімді активтердің теңгерімдік құнын талдау оқиғалар немесе жағдаяттардың өзгеруі олардың теңгерімдік құны өтелмейтіндігі туралы ықтималдылықты дәлелдегенде жүргізіледі. Құнсыздану белгілері болған жағдайда активтердің теңгерімдік құны оларды өтейтін құнынан асатынын анықтауға мүмкіндік беретін бағалау жүргізіледі. Мұндай талдау өз алдына ақша түсімдерін әкелетін активтерді санамағанда әрбір активке жеке жүргізіледі. Осындай жағдайда талдау ақша түсімдерін әкелетін бөлімше деңгейінде жүргізіледі.

Егер активтің немесе ақша түсімдерін әкелетін бөлімшенің теңгерімдік құны оны өтейтін құннан асса, активті аз құнымен көрсететін резерв құрылады. Құнсызданудан болған шығындарды (шығындар) қалпына келтіру кіріс пен шығыста танылады.

Өтелетін соманы есептеу

Активтің өтелетін құны сатуға кеткен шығындарды шегере отырып, оны пайдаланудың құндылығының ең үлкен шамасы мен активтің әділ құны ретінде анықталады. Активті пайдалану құндылығын бағалау кезінде болжанған келешектегі ақша ағындары осы активке тән тәуекелдер мен ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды қамтитын салық салуға дейін дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып, ағымдағы құнына дейін дисконтталады. Өз алдына ақша түсімдерін әкелмейтін активтердің құны ақша түсімін әкелетін бөлімшенің өтелетін құнының құрамында анықталады.

Құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіру

Құнсызданудан болған бұрын танылған шығын өтелетін соманы анықтаудағы бағалауда өзгерістер болса қайта қалпына келтіріледі. Құнсызданудан болған шығын, егер құнсызданудан болған шығын танылмай, активтің теңгерімдік құны тозу немесе амортизацияны шегеру арқылы анықталған теңгерімдік құннан аспайтын деңгейде ғана қалпына келтіріледі.

(г) Босалқылар

Тауар-материалдық қорлар екі шаманың ең аз мөлшері бойынша анықталады: өзіндік құны немесе сатудың таза бағасы. Тауар-материалдық қорлардың өзіндік құны орташа өлшемделген тәсіл бойынша анықталады және оның құрамына тауар-материалдық қорларды сатып алу, шығару немесе қайта өңдеу шығындары, сондай-ақ, қорды қазіргі орнына жеткізу және тиісті жай-күйді қамтамасыз ету шығындары кіреді. Сатудың таза бағасы қорларды өндіруді аяқтау мен сатуға кеткен шығындар шегеріліп, мекеменің әдеттегі қызметі кезінде тауар-материалдық қорларды сатудың болжанған (есептік) бағасы болып табылады.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ғ) Дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек болжанған несиелік шығындарды шегере отырып, ұсынылған шоттың сомасымен танылады және пайыздар кірмейді.

Әр есептік кезеңнің соңында Компания қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы құнсызданғаны туралы шынайы дәлелін бағалайды. Қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы активті танудан кейін болған (ары қарай - «актив оқиғасы») бір немесе бірнеше оқиға нәтижесінде құнсыздандудың шынайы дәлелі бар кезде және актив оқиғасы сенімді түрде бағалана алатын осы қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобынан келген болжанған келешектегі ақша ағындарына әсер етсе, тиісті шығындарды тану арқылы құнсызданады.

Шығын сомасы активтің ағымдағы құны мен осы активтің тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша дисконтталған болжанған келешектегі ақша ағындарының келтірінді құны арасындағы айырма ретінде бағаланады.

Егер келесі кезеңде құнсыздандудан болған шығын сомасы азайса және осы азаю құнсыздандуды танудан кейін болған оқиғаға шынайы түрде жатқызылуы мүмкін болса (мысалы, дебитордың кредит рейтингі жақсару нәтижесінде) бұрын көрсетілген құнсызданду сторносы кіріс пен шығыс есебінде танылады.

(д) Ақша қаражаты

Ақшалай қаражатқа банк пен кассадағы ақшалай қаражат жатады

(е) Жалгерлік

Компания жалға беруші ретінде

Компания жалға беруші ретінде ғимараттар және құрылыстар құрамындағы активтер бойынша жалгерлік шарттарын жасайды. Егер жалгерлік шарттарына сәйкес барлық тәуекелдер мен пайдалар жалға берушіге айтарлықтай дәрежеде өтпесе, жалгерлік операциялық болып топталады.

Операциялық жалгерліктен түскен жалгерлік табыс жалгерліктің толық мерзімі ішінде тура тәсілмен танылады. Операциялық жалгерлікті ұйымдастыру бойынша бастапқы тікелей шығындар жалға берілген актив құнына кіріп, жалгерлік мерзім ішінде амортизацияланады.

(ж) Зейнеткерлік міндеттемелер

Компанияда жұмыс берушіден және қызметкерден жалақыдан белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бойынша есептелген ағымдағы шегерімдерді талап ететін Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа, қосымша зейнетақы жоспарлары жоқ.

(з) Табыстар

Тауарларды сату немесе қызмет көрсету («активтер») келісім-шартына отырғанда, Компания сатып алушымен отырған шарт бойынша уәделенген активті бағалайды, және өзге болған активті немесе біркелкі болған және сатып алушыға біркелкі үлгіде берілетін бірқатар өзге активтерді сатып алушыға беретін әр уәдені орындайтын талап ретінде анықтайды.

Қызмет көрсету

Табыс қызмет көрсетілген кезеңде танылады.

Табыс уақыт кезеңі бойынша танылу үшін келесі көрсетілген белгілердің кез-келгені орындалуы тиіс:

- сатып алушы Компанияға жүктелген міндетті орындаған сайын сол уақытта пайданы алады және тұтынады;
- Компанияға жүктелген міндетті орындау барысында актив жасалады немесе жақсартылады және ол активті басқаруды сатып алушы актив жасалған немесе жақсартылған сайын алады;
- Компания өз міндетін орындауы кезінде баламалы мақсаттарға қолданылатындай активтің жасалуына алып келмейді, дегенмен Компания сол уақытқа дейін жасалған келісім-шартқа сәйкес жұмысқа төлем алуға заңды түрде қорғалатын құқығына ие.

Басқа жағдайда қызмет көрсетуден түскен табыс белгілі бір кезде танылады.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Қаржыландыру компоненті

Компанияда тауар сату/қызмет көрсету және төлеу кезеңдері бір жылдан асатын келісімшарттары жоқ. Соның салдарынан сату құны ақшаның уақытша құнына түзетілмейді.

(и) Табыс салығына байланысты шығындар

Табыс салығы бойынша шығындар ағымдағы табыс салығы мен кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы бойынша шығындар капиталда танылған операцияларға жататын бөлікті қоспағанда, кірістер мен шығыстарда танылады, бұл жағдайда ол сондай-ақ капиталда танылады.

Ағымдағы табыс салығы — салық салынатын пайдаға қатысты төленетін салық сомасы, сондай-ақ өткен жылдардағы табыс салығын төлеу бойынша міндеттеме сомасына барлық түзетулер.

Кейінге қалдырылған салық қаржы есептемесі мен салық салу мақсаттары үшін пайдаланылған сомалар бойынша активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құны арасындағы уақытша айырмашылықтарды анықтау арқылы баланстық әдіспен анықталады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері бухгалтерлік баланс күніне күшіне енген немесе іс жүзінде күшіне енген салық мөлшерлемелері (салық заңнамасы) негізінде активті сату немесе міндеттемені өтеуге қолданылатын салық мөлшерлемесі бойынша бағаланады.

Кейінге қалдырылған салық активі болашақ салық салынатын кірістің бар болуы ықтимал дәрежеде ғана танылады, ол активтің сомасы мөлшеріне азайтылуы мүмкін. Кейінге қалдырылған салық активтерінің сомасы тиісті салықтық жеңілдіктің жүзеге асырылуы ықтималдығы болмайтын дәрежеде азайтылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері ағымдағы салықтық активтерді есепке жатқызудың заңмен бекітілген құқығы бар болған жағдайда және егер кейінге қалдырылған салық сол салықтық объектіге және бір салық органына қатысты болса, өзара есепке алынады.

(к) Қаржы құралдары

Тану

Компания қаржы активтері мен міндеттемелерін осы құрал бойынша шарттың тарабы болған жағдайда ғана қаржылық жағдай туралы есепте таниды.

Қаржылық активтер мен міндеттемелердің өзара есебі қаржылық жағдай бойынша есептегі жиында көрсетілгендей, танылған сомаларды өзара есептеу заңды бекітілген құқығы бар және таза табыс/шығыс тәсілі бойынша немесе бір уақытта міндеттемелерді өтеп, активті сату ниеті бар жағдайда жүзеге асырылады.

Бағалау

Қаржы активтерін және міндеттемелерін бастапқы тану кезінде олар төленген немесе тартылған өтемақы ретіндегі, сондай-ақ мәміле бойынша тікелей шығындарды қоса алғанда, әділ құны бойынша бағаланады. Бастапқы тану кезінде табыс немесе шығын, бастапқы тану кезінде тікелей капиталда танылған иеленушілерге (иеленушілерден алынған) қарызды, табыс пен шығынды есепке алмағанда, кірістер мен шығыстарда танылады. Бастапқы танудан кейін, иеленушілерге берілген қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып амортизация құны бойынша бағаланады.

Бағаланған әділ құнды анықтау кезінде инвестицияларды мәміле жасалған күнгі нарықтық бағамдары бойынша бағалайды. Белсенді нарыққа салынған инвестициялардың бағалары болмаған кезде, олардың әділ құны ұқсас сауда-саттық құралдарының нарықтық бағаларын пайдалана отырып анықталады.

Тануды тоқтату

Қаржылық активті тануды тоқтату, егер Компания активке қатысты шарттық құқықтарды бақылауды жоғалтса, тоқтатылады. Бұл жағдай құқықтар іске асырылған, берілетін немесе күшін жойған кезде орын алады. Қаржылық міндеттемелерді тану оны өтеген жағдайда тоқтатылады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания қаржы активі бойынша амортизацияланған құнмен бағаланатын болжалды несиелік шығындардың бағаланған резервін 12 айлық болжалды несиелік шығындарға тең сома мөлшерінде таниды. Саудалық дебиторлық берешек бойынша Компания шығындардың бағаланған резервін барлық мерзім ішіндегі болжалды несиелік шығындарға тең сома мөлшерінде бағалайды. Әрбір есептік күнде Компания қаржы құралы бойынша шығындардың бағаланған резервін егер осы қаржы құралы бойынша несиелік тәуекел бастапқы танудан кейін өскен болса, барлық мерзім ішіндегі болжалды несиелік шығындарға тең сома мөлшерінде бағалайды.

27. Есептік күннен кейінгі оқиғалар

COVID-19 коронавируc пандемиясы

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының COVID-19 коронавируc пандемиясын жариялауына байланысты Қазақстан Республикасының барлық аймақтарында 2020 жылдың 16 наурызынан 15 сәуірге дейін төтенше жағдай енгізілді. Сонымен қатар, 2020 жылдың 19 наурызында Алматы мен Нұр-сұлтан қалаларында карантин жарияланды. COVID-19 коронавируc пандемиясы шикізат тауарлар мен бағалы қағаздар нарықтарында белгіленімдердің құлауына себепкер болды. Сарапшылардың бағалауынша, COVID-19 пандемиясы және оның салдары сөзсіз халықаралық экономикалық құлдырауға әкеледі.

Теңгенің әлсізденуі

Шикізат тауарлар мен бағалы қағаздар нарықтарында белгіленімдердің құлауы теңгенің әлсізденуіне себепкер болды. 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы теңге бағамы 381.18 теңге/АҚШ доллары есептілікті бекіту күнінде 439.01 теңге/АҚШ доллары дейін өсті.